

Sukupuolentutkimuksen OPS 2021-2024

Perusopinnot 25

Kaikille yhteiset opinnot

XNTU1551 Johdanto sukupuolentutkimukseen 5 op

Tavoite:

Opintojakson jälkeen opiskelija

1. ymmärtää sukupuolen ja seksuaalisuuden monimuotoisuutta ja käsitteistöä
2. tuntee tieteenalan historiaa ja tiedon tuottamisen keskeisiä periaatteita
3. osaa asettaa yhteiskunnallista, kulttuurista ja sosiaalista tasa-arvoa sekä suomalaista sukupuolijärjestelmää koskevia kysymyksiä.

Sisältö:

Kurssilla tarkastellaan sukupuolta teoreettisesta, käsitteellisestä ja kokemuksellisesta näkökulmasta. Perehdytään sukupuolentutkimuksen ja tasa-arvoajattelun kehitykseen sekä feministisen tutkimuksen keskeisiin periaatteisiin. Kurssi tarjoaa käsitteellisiä välineitä sukupuolen ja seksuaalisuuden monimuotoisuuden ymmärtämiseen sekä sukupuolittuneiden yhteiskunnallisten ilmiöiden jäsentämiseen.

Toteutustapa:

Keskusteluluennot (15 h) ja kirjallisuuteen perehtyminen.

Suoritustapa:

Aktiivinen osallistuminen luennoille. Oppimispäiväkirja (10-12 sivua), jossa hyödynnetään luentoja ja Käsikirja sukupuoleen -teosta. Itsenäisen työn osuus: luennot ja oppimispäiväkirja 90.

Kirjallisuus:

Juvonen, Tuula, Rossi, Leena-Maija ja Saresma, Tuija (toim.) (2010) Käsikirja sukupuoleen.

Arviointi: hylätty/ 1-5

Lisätiedot: Sukupuolentutkimuksen opinnot suositellaan aloitettavaksi johdantokurssilla.

Vastuuhenkilö: Professori

XNTU1502 Sukupuolen representaatioita 5 op

Tavoite:

Opintojakson suoritettuaan opiskelija

1. ymmärtää, miten kieli osallistuu todellisuuden rakentamiseen ja tunnistaa kielenkäytön ja vallan välisiä yhteyksiä
2. osaa lukea kriittisesti sukupuolineutraalina tuotettuja tekstejä ja visuaalisia kuvastoja
3. tuntee kuvan- ja mediatutkimuksen peruskäsitteitä ja osaa tulkita kulttuurista kuvastoa intersektionaalisesta näkökulmasta.

Sisältö:

Kurssilla syvennetään sukupuolen käsitettä sukupuoliteknologiana ja performatiivina.

Luentokeskustelujen avulla pohditaan kielenkäytön sekä visuaalisten representaatioiden voimaa sukupuolistavien, rodullistavien ja luokkaistavien merkitysten tuottajina.

Tarkastellaan kuvien loukkaavuutta ja vastakatseen mahdollisuutta. Perehdytään semiotiikan ja kielentutkimuksen perusteisiin tulkintaharjoitusten avulla.

Toteutustapa:

Luentoseminaari (15 t)

Suoritustapa:

Kurssi suoritetaan aktiivisella osallistumisella luennoille ja niiden aikana tehtäviin ryhmittöihin sekä kurssin jälkeen laadittavalla analyysillä/portfoliolla, jossa opiskelija paneutuu tulkitsemaan jotakin/joitakin tekstejä ja/tai kuvia. Aineistoa saa vapaasti etsiä oman kiinnostuksen mukaan. Tulkinnessa tulee käyttää paitsi kurssilla esiin tulleita näkemyksiä myös oheismateriaalina mainittua kirjallisuutta. Tekstin osuus on noin kahdeksan sivua (n. 2200 sanaa). Itsenäisen työn osuus 90 h.

Kirjallisuus:

Cameron, Deborah (1996). Sukupuoli ja kieli: feminismi ja kielentutkimus.

Engelberg Mila (2016) Yleispätevä mies: Suomen kielen geneerinen, piilevä ja kieliopillistuva maskuliinisuus.

<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/163013/YLEISPAT.pdf?sequence=1>

Feminist Frequency: <https://www.youtube.com/user/feministfrequency>

Frisk, Matleena (2019) ”Naiseni on oma itsensä.” Rakennettu luonnollisuus, ruumiilliset kulutustuotteet ja nuorten sukupuolten murros 1961–1973.

Nikunen, Kaarina; Paasonen, Susanna & Saarenmaa, Laura (toim.) (2005) Jokapäiväinen pornomme.

Kosonen, Heidi (2020) Gendered and Contagious Suicide. Taboo and Biopower in Contemporary Anglophone Cinematic Representations of Self-Willed Death.

<https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/71870>

Laiho, Marianne ja Ruoho, Iris (toim.) (2006) Median merkitsemät: ruumis ja sukupuoli kuvassa.

Rossi, Leena-Maija (2015) Muuttuva sukupuoli: seksuaalisuuden, luokan ja värin politiikkaa.

Mäkelä, Anna; Puustinen, Liina & Ruoho, Iris (toim.) (2006) Sukupuolishow.

Wallenius-Korkalo, Sandra (2018) Esitetty lestadiolaisuus: uskonto, ruumiillisuus ja valta populaarikulttuurissa.

Jokinen, Arto (toim.) (2003) Yhdestä puusta: maskuliinisuuksien rakentuminen populaarikulttuureissa.

Arviointi hylätty/ 1-5

Vastuuhenkilö: Professori

XNTU1505 Sukupuoli ja ruumiillisuus 5 op

Tavoite:

Opintojakson suoritettuaan opiskelija

1. ymmärtää ruumiillisuuden merkitysten yhteiskunnallista ja historiallista rakentumista
2. tuntee ruumiillisuutta koskevaa feminististä tutkimusta
3. osaa tulkita ruumiillisuuteen liittyvää normittamista
4. ymmärtää ruumiillisuuden, sukupuolen ja seksuaalisuuden välisiä kytkentöjä

Sisältö:

Kurssilla pohditaan ruumiillisuuden kulttuurisia ja yksilöllisiä merkityksiä. Luennoilla perehdytään ruumiillisuuden ajankohtaiseen tutkimukseen. Harjoitusten avulla analysoidaan ajankohtaisia ruumiillisuutta normittavia ja normeja purkavia ilmiöitä.

Toteutustapa:

Kurssi koostuu luennoista ja harjoitustehtävistä.

Suoritustapa:

Luennoille (15 h) osallistuminen ja harjoitusten tekeminen sekä kurssikirjallisuuden ja luentojen pohjalta oppimispäiväkirjan kirjoittaminen. Itsenäisen työn osuus: luennot ja oppimispäiväkirja 90 h, harjoitukset 40h. Kurssin voi suorittaa myös esseenä, jolloin valitaan kolme teosta kirjallisuuslistasta.

Kirjallisuus:

Artikkelit:

Hynnä, Kaisu and Kyrölä, Katariina (2019) "Feel in Your Body": Fat Activist Affects in Blogs Social Media + Society, 1–11

<file:///C:/Users/pnaskali/Downloads/Hynna%20&%20Kyro%20la%20-Feel%20in%20your%20body.pdf>

SEKÄ

Kyrölä, Katariina ja Harjunen, Hannele (2017) Phantom/liminal fat and feminist theories of the body. Feminist Theory. Vol. 18(2) 99–117.

Harjunen, Hannele (2009). Women and Fat: approaches to the social study of fatness.

Kinnunen, Taina (2008) Lihaan leikattu kauneus.

Harjunen, Hannele ja Kyrölä, Katariina (toim.) (2007) Koolla on väliä! Lihavuus, ruumisnormit ja sukupuoli,

Irni, Sari, Meskus, Mianna & Oikkonen, Venla (toim.) (2014) Muokattu elämä: teknotiede, sukupuoli ja materiaalisuus.

Reinikainen, Marjo-Riitta (2007) Vammaisuuden sukupuolittuneet ja sortavat diskurssit.

Kinnunen, Taina ja Puuronen, Anne (toim.) (2006) Seksuaalinen ruumis.

Arviointi: hylätty/ 1–5

Vastuuhenkilö keväällä 2022: Ilmari Leppihalme, Oulun yliopisto

XNTU1554 Sukupuolen intersektionaalisuus 5 op

Tavoite:

Opintojakson suoritettuaan opiskelija

1. ymmärtää sukupuolen ja muiden erojen keskinäisen, toisiaan muokkaavan suhteen
2. tunnistaa tietämisen, paikan ja erilaisten toimijuuden tilojen suhteita
3. tuntee käsitteiden marginaalisuus, ero ja toiseus merkityksen sukupuolen, etnisyyden, luokan ja alueellisuuden näkökulmasta

Sisältö:

Opintojaksossa keskitytään sukupuolen, etnisyyden, luokan ja alueellisuuden suhteisiin vallan näkökulmasta. Alueellisuudesta nousee esiin erityisesti pohjoisen sukupuolinäkökulmasta tarkasteltuna. Kurssi laajenee myös Suomessa elettyyn monikulttuuriseen arkeen.

Suoritustapa:

Kirjatentti/essee.

Tenttiä tai esseesuoritusta varten valitaan kolme teosta kirjallisuuslistasta. Mikäli opiskelija valitsee esseemuotoisen suorituksen, hän lähettää tiedon valitsemistaan kirjoista vastuuhenkilölle sähköpostitse. Itsenäisen työn osuus 135 h.

Kirjallisuus:

Ahmed, Sara (2012) On Being Included: Racism and Diversity in Institutional Life.

Hill Collins, Patricia & Bilge, Sirma Intersectionality (2016) sivut 1-87. (e-book)

Honkasalo, Veronika (2011) Tyttöjen kesken: monikulttuurisuus ja sukupuolten tasa-arvo nuorisotyössä.

Keskinen, Suvi ym. (toim.), (2012) Monikulttuurisuuden sukupuoli: kansalaisuus ja erot hyvinvointiyhteiskunnassa.

Rainio, Minna (2015) Globalisaation varjoiset huoneet. Kuulumisen ja ulossulkemisen tilat rajanylityksiä käsittelevissä liikkuvan kuvan installaatioissa. <http://lauda.ulapland.fi>

Sinevaara-Niskanen, Heidi (2015) Setting the stage for Arctic development: Politics of knowledge and the power of presence. <http://lauda.ulapland.fi>

Tiilikainen, Marja (2003) Arjen islam: somalinaisten elämää Suomessa.

Artikkelit, ryhmä 1 (löytyvät kirjastosta sähköisessä muodossa):

Karkulehto, Sanna ym. (2012) Intersektionaalisuus metodologiana ja performatiivisen intersektionaalisuuden haaste. Sukupuolentutkimus 4, 16-27.

Rossi, Leena-Maija (2008) Identiteetti, queer ja intersektionaalisuus – hankala yhtälö? Kulttuurintutkimus 25:1, 23-39. (Avoimessa verkossa)

Grenshaw, Kimberlé Williams (1991) Mapping the Margins: Intersectionality, Identity Politics, and Violence Against Women of Color. Stanford Law Review 43 (6), 1241-1299.

Artikkelit, ryhmä 2:

Kuokkanen, Rauna (2015). Gendered violence and politics in indigenous communities. International Feminist Journal of Politics 17 (2), 271-288.

Valkonen, Sanna and Wallenius-Korkalo, Sandra (2016). Practising postcolonial intersectionality: gender, religion and indigeneity in Sámi social work. International Social Work 59 (5), 614-626.

Vastuuhenkilö: Professori

Lisätiedot: esseestä sovitaan tentaattorin kanssa.

Valinnaiset opinnot

XNTU3551 Feministisen tutkimuksen klassikot 5 op

Suoritetaan Hilma-verkoston online-kurssina (<https://blogs.helsinki.fi/klassikkogalleria/>) kirjautumalla Helsingin yliopiston Moodleen [MOODLE: Log in to the site \(helsinki.fi\)](#) kurssiavaimella FEMKLASSIKKO.

XNTU1517 Koulutuksen sukupuolistavat käytännöt 5/3op

Tavoite:

Opintojakson suoritettuaan opiskelija

1. tuntee tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön juridisen perustan ja eettisen velvoitteen
2. ymmärtää sukupuolen analyyttisenä kategoriana ja tuntee sukupuoleen ja seksuaalisuuteen liittyvää teoreettista käsitteistöä
3. osaa analysoida koulutuskulttuurin sukupuolittuneisuutta rakenteellisella, kulttuurisella, pedagogisella ja yksilöllisellä tasolla
4. ymmärtää sukupuolen ja seksuaalisuuden leikkaavuuden etnisiin, kulttuurisiin, ikämäärytyksiin ja muihin eroihin
5. tunnistaa sukupuolisen ja seksuaalisen häirinnän ja ymmärtää siihen liittyvän pedagogisen vastuun

Sisältö:

Kurssilla tarkastellaan sukupuoleen ja seksuaalisuuteen liittyvää käsitteistöä ja teoretisointia. Perehdytään tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden lainsäädännölliseen ja opetussuunnitelman asettamaan perustaan sekä koulutuksen segregaatioon yhteiskunnallisten rakenteiden ja vallan, monien erojen, normien ja kategorisoinnin näkökulmista. Pohditaan sukupuolittunutta piilo-opetussuunnitelmaa, sukupuolittuneiden oppimistulosten tulkintaa ja opettajuuden sukupuolta. Tarkastellaan lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa seksuaalista ja sukupuolista kulttuurista ja vuorovaikutuksessa tapahtuvaa häirintää.

Toteutustapa:

Keskusteluluennnot (16 h) ja kirjallisuuteen perehtyminen omaehtoisien tai opiskelijoiden keskinäisen opiskelun avulla.

Suoritustapa:

Aktiivinen osallistuminen luennoille ja oppimispäiväkirja/tentti luentojen sekä yhden (3 op) tai kahden (5 op) teoksen pohjalta.

Kirjallisuus:

Aaltonen, Sanna (2006). Tytöt, pojat ja sukupuoli häirintä. (verkossa)
Alanko, Katarina (2014). Mitä kuuluu sateenkaarinuorille Suomessa? (verkossa)
Haywood, Chris & Mac and Ghail, Mairtin (2013) Education and Masculinities.
Herrala, Helena (2015). Tytöt kaukalossa: etnografinen tutkimus tyttöjen jääkiekkoharrastuksesta. (verkossa)
Isotalo, Anu (2015). Mistä on hyvät tytöt tehty? Somalitytöt ja maineen merkitykset. (verkossa)
Kivijärvi, Antti ym. (2018). Poikatutkimus.
Lappalainen, Sirpa (2006). Kansallisuus, etnisyys ja sukupuoli. (verkossa)
Ringrose, Jessica (2016). Postfeminist Education? Girls and the sexual politics of schooling, (e-book)
Suominen, Anniina & Pusa, Tiina (2018). Feminism and Queer in Art Education.
<https://aaltodoc.aalto.fi/bitstream/handle/123456789/34087/isbn9789526079998.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
Tormulainen, Aino (2018). Tyttöenergialla kasvaneet: postfeministisen populaarikulttuuri-ilmiön yhdessä muistellut merkitykset. (verkossa)
Vänskä, Annamari (2012). Muodikas lapsuus. Lapset mainoskuvin. TAI Fashionable Childhood: Children in Advertising (2017). (verkossa)
Ylitapio-Mäntylä, Outi (2009). Lastentarhanopettajien jaettuja muisteluja sukupuolesta ja vallasta arjen käytännöissä. (verkossa)

Arviointi: hylätty/1-5

Vastuuhenkilö: Professori

XNTU3556 Queer-tutkimus

5 op

Tavoite:

Opintojakson suoritettuaan opiskelija

1. osaa tarkastella normatiivista sukupuolen ja seksuaalisuuden määrittelyä
2. tuntee queer-tutkimuksen keskeisimpiä teorioita
- 3 tuntee alan ajankohtaista keskustelua

Sisältö:

Opintojaksolla tarkastellaan kriittisesti seksuaalisuuden ja sukupuolen kulttuurista määrittelyä. Analysoidaan heteronormatiivisen sukupuolijärjestelmän perusteita ja tutkitaan lesbo-, homo-, bi-, ja heteroseksuaalisuuksien sekä transsukupuolisuuden historiaa ja kulttuuriin kiinnittyviä ehtoja.

Toteutustapa:

Kirjallisuuteen perehtyminen.

Suoritustapa:

Tentti tai essee. Tenttiin valitaan yksi teos kohdasta 1 ja kaksi teosta kohdasta 2.
Esseesuorituksesta: opiskelija lähettää tiedon valitsemistaan kirjoista tentaattorille sähköpostitse saadakseen esseetehtävät. Itsenäisen työn osuus 135 h.

1.

Hall, Donald E. (2003) Queer Theories.

[https://books.google.fi/books?id=5F0dBQAAQBAJ&printsec=frontcover&source=gbs_ge_s
ummary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false](https://books.google.fi/books?id=5F0dBQAAQBAJ&printsec=frontcover&source=gbs_ge_s
ummary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false)

Wilchins, Riki (2004) Queer Theory, Gender Theory.

Järviö, Niina (2018) Polkuja suomalaiseen tasa-arvoon. Kansalaistoiminta, Tahdon 2013 ja translaki.

2.

Aarnipuu, Tiia (2018) Trans: sukupuolen muunnelmia.

Hines, Sally & Sanger, Tam (2010) Transgender identities: towards a social analysis of gender diversity. (e-book)

Juvonen, Tuula (2015) Kaapista kaapin päälle. Homoseksuaaliset ihmiset ja heidän oikeutensa edustuksellisessa politiikassa.

Kalha, Harri (2012) Tom of Finland: taidetta seksin vuoksi.

Kangasvuo, Jenny (2014) Suomalainen biseksuaalisuus: Käsitteen ja kokemuksen kulttuuriset ehdot. Saatavana myös verkossa: <http://jultika.oulu.fi/files/isbn9789526205526.pdf>

Moring, Anna (2013) Oudot perheet: Normeja ja ihanteita 2000-luvun Suomessa.

<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/39269/oudotper.pdf?sequence=1>

Sorainen, Antu (2005) Rikollisia sattumalta? Naisten keskinäistä haureutta koskevat oikeudenkäynnit 1950-luvun Itä-Suomessa.

Arviointi: hylätty/1-5

Vastuuhenkilö: Hanna Peltomaa

WSTU1515 Gender, Society and the Arctic 5 op

Ks. Gender Studies

XNTU1530 Sukupuoli ja sosiaalityö

5 op

Tavoite:

Opintojakson suoritettuaan opiskelija

1 hahmottaa sukupuolentutkimuksen lähestymistapoja sosiaalityön käytännöissä ja tutkimuksessa,

2 käsittää sukupuolen merkityksen sosiaalityön käytännöissä ja laajemmin sosiaalipolitiikassa,

3 ymmärtää mitä feministinen sosiaalityö on.

Sisältö:

Opintojaksossa perehdytään sukupuoleen ja sen merkitykseen sosiaalityössä.

Toteutustapa:

Kirjallisuusessee.

Suoritustapa:

Opintojaksolla vaadittava kirjallisuus suoritetaan kirjoittamalla essee. Opiskelija voi valita itse esseen näkökulman ja otsikon, esimerkiksi "Sukupuolen merkitys sosiaalipolitiikassa ja sosiaalityössä", mutta niin että jaksolle annetut tavoitteet (ks yllä) täyttyvät. Pohjaa essee annettuun kirjallisuuteen. Myös muuta kirjallisuutta voit halutessasi käyttää. Tärkeää on myös oma pohdintasi kirjallisuuden rinnalla. Esseen voi tehdä myös parityönä niin, että siitä välittyy aiheen pohjalta yhdessä tehty reflektiivinen pohdinta. Esseen tulee noudattaa tieteellisen kirjoittamisen ohjeita. Esseen pituus on 15-17 sivua. Essee palautetaan paperisena. Itsenäisen työn osuus 135 h.

Kirjallisuus:

1) Dominelli, Lena: Feminist Social work: theory and Practice (2002)

http://gendocs.ru/docs/11/10314/conv_1/file1.pdf

2) Kuronen, Marjo ym. (toim.) (2004) Sukupuoli ja sosiaalityö: Sosiaalityön tutkimuksen 3. vuosikirja.

3) Petrelius Päivi (2005) Sukupuoli ja subjektius sosiaalityössä Tulkintoja naistyöntekijöiden muistoista.

https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/50580/Petrelius_paivi_ekirja.pdf?sequence=1

4) Kuronen, Marjo ym. (toim) (2020) Women, Vulnerabilities and Welfare systems.

<https://www.taylorfrancis.com/books/e/9780429276910>.

5) Seuraavat artikkelit (hyödynnä esseessäsi vähintään kahta artikkelia):

Hicks, Stephen (2015) Social work and gender: An argument for practical accounts. Qualitative Social Work. 14 (4), 471–487.

<https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/1473325014558665>

Valkonen, Sanna & Wallenius-Korkalo, Sandra (2016) Practising postcolonial intersectionality: Gender, religion and indigeneity in Sámi social work. International Social Work, 59 (5), 614–626. <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0020872816646816>.

Virokannas, Elina ym. (2020) The contested concept of vulnerability: a literature review, European Journal of Social Work. 23 (2), 327-339.

<https://doi.org/10.1080/13691457.2018.1508001>. <http://hdl.handle.net/10138/317306>

Alanko, Janne & Orjasniemi, Tarja (2018) Kun kukkahattutäti onkin setä – Miesainokainen sosiaalityössä. <https://journal.fi/janus/article/view/60759>.

Lehtonen, Irma Vaiettu biseksuaalisuus 2015 <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-1034-3>

Arviointi: hylätty/1-5

Vastuuhenkilö: Tarja Orjasniemi

Lisätietoja: Esseesuurituksesta sovitaan tentaattorin kanssa.

XNTU1514 Erikseen sovittavat opinnot 2-5 op

Esimerkiksi Hilman perusopintotasoiset kurssit ja kansainväliset opinnot.

Vastuuhenkilö: professori.

Aineopinnot

Kaikille yhteiset opinnot 20 op

XNTU3502 Nykyteoreetikot 5 op

Tavoite:

Opintojakson suoritettuaan opiskelija

1. tuntee nykyisen feministisen keskustelun kenttää
2. tunnistaa nykyaikojen keskeisiä piirteitä
3. osaa muodostaa kokonaiskuvan yhden ajattelijan tuotannosta
4. omaa valmiuden omien tulkintojen esittämiseen
5. on harjaantunut kommentoivassa keskustelussa.

Sisältö:

Kurssilla perehdytään sukupuolentutkimuksen nykysuuntauksiin, nykyisen tieteellisen keskustelun keskeisiin käsitteisiin ja merkitykseen empiirisessä ja teoreettisessa tutkimuksessa.

Toteutustapa:

Seminaari (16 h), jossa kukin opiskelija valitsee haluamansa ajattelijan ja esittelee hänet ryhmän jäsenille laatimansa esseen avulla. Suositeltavaa on valita teoreetikko, jonka näkemyksiin perehtyminen tukee opiskelijan opinnäytetöitä.

Suoritustapa:

Aktiivinen osallistuminen seminaariin, esseen kirjoittaminen ja esittely ryhmälle. Itsenäisen työn osuus 95 h.

Kirjallisuudesta sovitaan kurssilla.

Arviointi: hylätty/1- 5

Vastuuhenkilö: Professori

XNTU3559 Sukupuoli ja väkivalta 5 op

Tavoite:

Opintojakson suoritettuaan opiskelija

1. on tietoinen väkivallan erilaisista ilmenemismuodoista,

2. pystyy tunnistamaan sukupuolittuneen väkivallan ilmiöitä kulttuurissa ja arkielämässä,
3. ymmärtää väkivallan seurauksia yksilölle ja yhteiskunnalle,
4. omaa valmiuksia käsitteellistää väkivallan ilmiöiden eri muotoja.

Sisältö:

Opintojaksossa väkivaltaa tarkastellaan sukupuolistuneena, kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opintojakson kirjallisuuden avulla perehdytään mm. seuraaviin väkivallan ilmenemismuotoihin: lasten seksuaaliseen hyväksikäyttöön, lähisuhdeväkivaltaan sekä rakenteelliseen ja symboliseen väkivaltaan.

Toteutustapa:

Kirjallisuuteen perehtyminen.

Suoritustapa:

Opintojakson voi suorittaa joko tenttimällä siihen kuuluvan kirjallisuuden (kolme teosta ao. luettelosta) tai kirjoittamalla teosten pohjalta esseen. Esseesuositus: lähetä tieto valitsemastasi kirjallisuudesta vastuuhenkilölle sähköpostitse. Itsenäisen työn osuus 135 h.

Kirjallisuus:

Jokinen, Arto (2019) Isänmaan miehet.

Laitinen, Merja (2004) Häväistyt ruumiit, rikotut mielet: tutkimus lapsina läheissuhteissa hyväksikäytettyjen naisten ja miesten elämästä.

Lattu, Emmi (2016) Naisten tekemä väkivalta,

<http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/99101/978-952-03-0138-5.pdf?sequence=1>

Huuki, Tuija (2010) Koulupoikien statustyö väkivallan ja välittämisen valokiilassa.

(<http://www.herkules.oulu.fi>)

Nikupeteri, Anna (2016) Vainottuna. Eron jälkeisen vainon tunnistaminen ja uhrien kohtaaminen. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-484-931-9>

Näre, Sari & Ronkainen, Suvi (toim.) (2008) Paljastettu intiimi sukupuolistuneen väkivallan dynamiikkaa.

Niemi, Johanna; Kainulainen, Heini & Honkatukia, Päivi (toim.) (2017) Sukupuolistunut väkivalta. Sosiaalinen ja oikeudellinen ongelma.

Arviointi: hylätty/ 1-5

Vastuuhenkilö: Professori

Lisätietoja: esseesuosituksista sovitaan tentaattorin kanssa.

XNTU3522 Feministinen tieto ja tutkiminen

5 op

Tavoite:

Opintojakson suoritettuaan opiskelija

1. tuntee sukupuolentutkimuksen metodologiaa,
2. osaa perustella kysymyksenasettelunsa,
3. osaa akateemisen kirjoittamisen ja keskustelun periaatteita,

4. osaa asemoida itsensä tutkijana.

Sisältö:

Opintojaksolla perehdytään feministiseen tietoon omakohtaisen tutkimuksenteon ja feministiseen tutkimuskirjallisuuteen perehtymisen avulla.

Toteutustapa:

Opintojakso jakautuu luentotallenteeseen (1 op), seminaariin/verkkokeskusteluun (10 h) ja esseen kirjoittamiseen (4 op). Seminaari tarjoaa mahdollisuuden omakohtaisen tietämis- ja tutkimusprosessin harjoitteluun. Opiskelijat laativat esseen valitsemastaan teemasta käyttäen hyväkseen sukupuolentutkimuksen tuottamaa tietoa. Kurssin voi suorittaa myös HILMAN verkkokurssina. Itsenäisen työn osuus 110 h.

Kirjallisuus:

Liljeström, Marianne (toim.) (2004) Feministinen tietäminen: keskustelua metodologiasta. Handbook of Feminist Research: Theory & Praxis (2012)

<http://methods.sagepub.com/book/handbook-of-feminist-research>

Väitöskirja tai metodologinen teos, joka sovitaan erikseen. Teos voi liittyä tekeillä olevaan opinnäytteeseen.

Arviointi: hylätty/1–5

Vastuhenkilö: Heidi Sinevaara-Niskanen

XNTU4402 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö

5 op

Tavoite:

Opintojakson suoritettuaan opiskelija

1. tuntee tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta koskevaa teoreettista keskustelua ja lainsäädäntöä
2. tunnistaa syrjinnän ja häirinnän ilmenemismuodot koulutus- ja työelämän konteksteissa
3. ymmärtää, mitä tarkoitetaan sukupuolinäkökulman valtavirtaistamisella ja sukupuolivaikutuksilla,
4. kehittää tasa-arvonlukutaitoa,
5. kykenee osallistumaan tasa-arvohankkeisiin sekä tasa-arvosuunnitelmien ja sukupuolivaikutusten arviointien laatimiseen.

Sisältö:

Opintojaksossa perehdytään uusimpaan tasa-arvoa koskevaan tutkimukseen sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussäädöksiin EU:n ja kansallisella tasolla. Teoreettista tietoutta sovelletaan käytäntöön perehtymällä erilaisiin tasa-arvohankkeisiin sekä oppilaitosten ja työpaikkojen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmiin.

Toteutustapa:

Seminaarityöskentely, jonka aikana tutustutaan tasa-arvohankkeisiin, perehdytään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmiin. Täydentävään kirjallisuuteen perehtyminen.

Vaadittavat suoritukset:

Ryhmätyönä toteutettu projektin, tasa-arvosuunnitelman tai suvauksen analysointi lainsäädäntöä ja kirjallisuutta hyödyntämällä.

Kirjallisuus:

Brunila, Kristiina (2009) Parasta ennen. Projektityön tasa-arvoistuminen.

[<https://helda.helsinki.fi/handle/10138/19785>]

Heikkinen, Mervi (2012) Sexist harassment as an issue of gender equality politics and policies at university.

Ikävalko, Elina (2016) Vaikenemisiä ja vastarintaa. Valtasuhteet ja toiminnan mahdollisuudet oppilaitosten tasa-arvosuunnittelussa.

Kantola, Johanna (2010) Gender and the European Union.

Kantola, Johanna; Koskinen Sandberg, Paula & Ylöstalo, Hanna (toim.) (2020) Tasa-arvopolitiikan suunnanmuutoksia.

Lehtonen, Jukka & Mustola, Kati (toim.) (2004) ”Eihän heterotkaan kerro...”: seksuaalisuuden ja sukupuolen rajankäyntiä työelämässä.

Saari, Milja (2016) Samapalkkaisuus – neuvoteltu oikeus. Naisten ja miesten palkkaeriarvoisuus poliittisena ja oikeudellisena kysymyksenä korporatistisessa Suomessa.

Teräsaho, Mia ja Närvi, Johanna (toim.) (2019) Näkökulmia sukupuolten tasa-arvoon.

Analyyseja tasa-arvobarometrista 2017.

<https://www.utupub.fi/bitstream/handle/10024/113010/AnnalesC407Isotalo.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Ylöstalo, Hanna: (2011) Tasa-arvotyön tasa-arvot. [<http://acta.uta.fi/teos.php?id=1000078>]

Arviointi: hylätty/ 1–5

Vastuuhenkilö keväällä 2022: Mervi Heikkinen, Oulun yliopisto

Valinnaiset opinnot 15 op

XNTU4405 Kriittinen pedagogiikka

5 op

Tavoite:

Opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa

1. tunnistaa kriittisen pedagogiikan osana kriittisen teorian paradigmaa

1. analysoida opetuskäytäntöjä kriittisen pedagogiikan näkökulmasta

2. analysoida oppimista ja opettamista yhteiskunnallisessa kontekstissa

3. reflektoida opettamista ja oppimista sukupuolen näkökulmasta.

Sisältö:

Kriittiseen, feministiseen, queer-, eko- ja vapautuksen pedagogiikkaan - tutustuminen, vaihtoehtoisten opettamistapojen tunnistaminen, opettamisen ja oppimisen reflektointi.

Toteutustapa:

Kirjallisuus tai oppimistehtävät, myös kesäopintoina. Itsenäisen työn osuus 135 h. Valitaan kolme teosta.

Kirjallisuus:

Kaikille:

Moisio, Olli-Pekka & Huttunen, Raimo (1999) Totuuden ja oikean elämän kaipuu. Max Horkheimerin perustus Frankfurtin koulun kriittiselle teorialle. Teoksessa Moisio, Olli-Pekka (toim.) Kritiikin lupaus. Näkökulmia Frankfurtin koulun kriittiseen teoriaan, 9-43.

https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/48149/SoPhi29_978-951-39-6480-1.pdf

sekä

Freire, Paulo (2005/1970). Sorrettujen pedagogiikka.

Yksi seuraavista:

hooks, bell (2007) Vapauttava kasvatus.

Kahn, Richard (2010) Critical pedagogy, ecoliteracy, and planetary crisis: the ecopedagogy movement.

Saarinen, Jaana., Ojala, Hanna. & Palmu Tarja (Toim.) (2014) Eroja ja vaarallisia suhteita. Keskustelua feministisestä pedagogiikasta.

■

Arviointi: hylätty/ 1–5

Vastuuhenkilö: Kirsti Lempiäinen

KKAS3104 Pohjoisuus ja sosiaalinen kestävyys

5 op

Tavoite:

Opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa:

- määritellä sosiaalisen kestävyuden sekä eritellä siihen kytkeytyviä yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja vastuun teemoja
- paikantaa hyvinvointiin, työhön ja koulutukseen liittyviä haasteita ja mahdollisuuksia pohjoisessa
- tarkastella kestävyys-keskustelua ja sen yhteiskunnallisia merkityksiä kriittisesti

Sisältö:

Kurssi perehdyttää sosiaalisen kehityksen kysymyksiin pohjoisessa. Sen näkökulma on Suomen Lapissa ja laajemmin koko arktisella alueella. Kurssi keskiössä ovat hyvinvoinnin, työn ja koulutuksen kysymykset pohjoisessa sekä niiden moninaiset syyt ja eriytyvät seuraukset. Kurssin erityinen painopiste on sosiaaliseen kestävyys- ja yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja vastuun teemojen kriittisessä tarkastelussa.

Toteutustapa:

Keskustelevat luennot (12 tuntia).

Suoritustapa:

Luentoihin liittyvä kirjallisuus ja temaattinen ryhmätehtävä. (3 op)

Luentojen ja ryhmätehtävän pohjalta laadittava kurssisuoritus (itsenäistä työskentelyä 50 tuntia) (2 op)

Lisätietoja:

Soveltuvaa kirjallisuutta ja tutkimusta ovat muun muassa:

Arctic Human Development Report. (2015) Regional Processes and Global Linkages. Copenhagen: Nordisk Ministerråd.

Glomsrød, Solveig; Duhaime, Gérard and Aslaksen, Iulie (eds.). (2017) The Economy of the North 2015. Oslo: Statistics Norway.

Kari-Björkbacka, Irmeli. (2015) Alueen ja työn sukupuoli. Rovaniemi: Lapin yliopisto.

Mononen, Tuija ja Suopajarvi, Leena (toim.). (2016) Kaivos suomalaisessa yhteiskunnassa. Rovaniemi: Lapin yliopistopaino.

Pohjola, Anneli ja Särkelä, Riitta (toim.). (2011) Sosiaalisesti kestävä kehitys. Helsinki: Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto

Salonen, Arto O. (2010) Kestävä kehitys globaalin ajan hyvinvointiyhteiskunnan haasteena. Helsinki: Yliopistopaino.

Tennberg, M., Lempinen, H. & Pirnes, S. (eds.). (2020) Resources, Social and Cultural Sustainabilities in the Arctic. Abingdon: Routledge

Vaattovaara, Virpi. (2015) Elämäntietä ja toimijuus. Lapin maaseudun nuorista aikuisiksi 1990-2011. Rovaniemi: Lapin yliopistopaino.

Arviointi: hylätty/1-5

Vastuuhenkilö: Heidi Sinevaara-Niskanen

AKAXXX Yhdenvertaisen kasvatuksen ja koulutuksen kysymykset 5op

Tavoite:

Kurssin suoritettuaan opiskelija:

- ymmärtää kasvatuksen ja koulutuksen merkityksen suhteessa kysymykseen yhdenvertaisuudesta
- tuntee ajankohtaisia yhdenvertaisuuden kysymyksiä eri koulutusasteilla, eri ikävaiheissa ja erilaisilla elämänalueilla
- kykenee jäsentämään kysymystä yhdenvertaisuudesta tieteellisten käsitteiden avulla.

Sisältö:

Kriittinen koulutusta ja yhdenvertaisuutta koskeva tutkimus.

Toteutustapa:

Kirjallisuuteen perehtyminen.

Suoritustapa:

Tentitään kolme kohtaa kirjallisuusluettelosta.

Kirjallisuus:

Berg, Päivi & Kokkonen, Marja (2018) Urheilun takapuoli. (Avoimessa verkossa)

Karin Filander, Maija Korhonen & Päivi Siivonen (Toim.) (2019) Huiputuksen moraalijärjestys - Osallisuuden ja sosiaalisen kivun kertomuksia.

Kari-Björkbacka, Irmeli (2015) Alueen ja työn sukupuoli. (verkossa)

Kasvatus 3/2020, kolme artikkelia:

Souto: Väistelevää ohjausta – Opinto-ohjauksen yksin jättävät käytänteet maahanmuuttotustaisten nuorten parissa;

Myyry: Sukupuolten tasa-arvon diskursiivinen murros Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2004 ja 2014 välillä;

Berg & Kokkonen: ”Ei tehdä mitään numeroa”: Heteronormatiivisuus ja sukupuolen moninaisuus liikunnanopettajien puhetavoissa seksuaalis- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvista oppilaista.

Sukupuolentutkimus 4/2015, neljä artikkelia:

Järviö, Nina: Pelastetaan homot! Kansalaisaktivismi, homoseksuaalisuus ja turvapaikanhaku Suomessa.

Seikkula, Minna: Rodullistavien rajanvetojen kyseenalaistaminen rasismin kohteeksi joutuvien blogiteksteissä.

Huhta, Aleks: ”Tokko ne tytöt sentään tanssia tahtovat mustien kanssa”?

Amerikansuomalaisen lehdistön suhtautuminen Harlemin suomalaisten ja mustien välisiin ”sukupuolisuhteisiin” keväällä 1931.

Rajas, Jarmila: Rodullistamisen perinteet. Rotyhyvieveeninen äitiys, maahanmuuttajien kototuttaminen ja kelpoisuus.

Ojala, Hanna (2011) Opiskelemissa tavallaan. Vanhat naiset ikäihmisten yliopistossa. (verkossa)

Riitaoja, Anna-Leena: (2013) Toiseuksien rakentuminen koulussa. (Verkossa)

Vaattovaara, Virpi (2015) Elämänkulku ja toimijuus: Lapin maaseudun nuorista aikuisiksi 1990-2011. (Verkossa)

Arviointi: hylätty/1–5

Vastuuhenkilö lukuvuonna 2021-2022: Sari Vidén

XNTU3560 Sukupuoli visuaalisessa kulttuurissa 5 op

Tavoite:

Opintojakson suoritettuaan opiskelija

1. kykenee problematisoimaan sukupuolen esittämisen tapoja
2. osaa analysoida erilaisia visuaalisen kulttuurin kuvastoja ja niiden sukupuoliesityksiä useiden metodologisten työkalujen avulla
3. kykenee kriittisesti arvioimaan kuvien ja kulttuuristen merkitysten rakentumista
4. osaa haastaa medioissa esitettyjä stereotyyppisiä kuvastoja ja tuottaa niille vastakuvastoja
5. tunnistaa tasa-arvoa loukkaavat kulttuuriset kuvastot sekä sukupuolen intersektionaalisuuden muiden erojen kanssa näissä kuvastoissa.

Sisältö:

Kurssilla perehdytään keskeisiin sukupuolta ja visuaalista kulttuuria käsitteleviin teorioihin ja

lähestymistapoihin sekä analysoidaan taide- ja populaarikulttuurin kuvastoja sukupuolen tuottamisen näkökulmista.

Toteutustapa:

Kirjallisuuteen perehtyminen.

Suoritustapa:

Opintojakso suoritetaan joko tenttimällä vaadittu kirjallisuus tai kirjoittamalla essee, tai osallistumalla mahdollisesti järjestettävään lähiopetukseen. Sekä tenttiin että esseeseen valitaan kolme teosta kirjallisuudesta. Itsenäisen työn osuus 135 h.

Kirjallisuus:

Dyer, Richard (2002) Älä katso!: seksuaalisuus ja rotu viihteen kuvastossa. Lahti, Martti (toim.)

Karkulehto, Sanna & Rossi, Leena-Maija (2017) Sukupuoli ja väkivalta: Lukemisen etiikkaa ja politiikkaa.

Kyrölä, Katariina (2014) The Weight of Images: Affect, Body Image and Fat in the Media.

Paasonen, Susanna (2015) Pornosta!

Rossi, Leena-Maija (2015) Muuttuva sukupuoli.

Seppä, Anita (2012) Kuvien tulkinta.

Seppänen, Janne (2005) Visuaalinen kulttuuri.

Shepherd, Laura (2013) Gender, Violence and Popular Culture.

Vänskä, Annamari (2012) Muodikas lapsuus.

Arviointi: hylätty/1–5

Vastuuhenkilö: Mari Mäkiranta

Lisätiedot: opiskelija lähettää tiedon valitsemistaan kirjoista vastuuhenkilölle sähköpostitse.

XNTU3535 Sukupuoli ja oikeus 5 op

Suoritetaan kurssilla OTMVAL0007 Sukupuoli ja oikeus (5 op)

Tavoite ja sisältö:

Opintojakso auttaa opiskelijaa:

1. Tunnistamaan sukupuolen merkityksen oikeusjärjestelmässä
2. Ymmärtämään oikeudessa olevia sukupuolisidonnaisia piirteitä tutkimusten valossa
3. Arvioimaan oikeudellisia ongelmia sukupuolen merkityksen huomioiden

Opintojakson jälkeen opiskelija osaa:

1. Kuvata naisten oikeudellisen aseman historiallisen kehityksen pääpiirteet Suomessa
2. Tunnistaa oikeudellisiin ilmiöihin ja ongelmiin liittyviä sukupuolisidonnaisia piirteitä
3. Arvioida oikeuden muodollista neutraalisuutta sukupuolen näkökulmasta

Toteutustapa:

Opintojakso järjestetään verkkokurssina kerran lukuvuodessa. Työmuotoina kurssilla ovat verkkokeskustelut, itsenäinen perehtyminen osoitettuun materiaaliin sekä kirjoitelmien laatiminen.

Suoritustapa:

Kaikkien verkkoympäristössä osoitettujen tehtävien tekeminen.

Oheiskirjallisuutta (tarkemmin materiaalista ilmoitetaan kurssin työtilassa):

Nousiainen, Kevät & Pylkkänen, Anu (2001) Sukupuoli ja oikeuden yhdenvertaisuus

Nousiainen, Kevät et al. (2001) Responsible selves women in the Nordic legal culture

Svensson, E-M. et al. eds. (2004) Nordic equality at a crossroads feminist legal studies coping with difference

Pylkkänen, Anu (1990) Puoli vuodetta, lukot ja avaimet nainen ja maalaistalous oikeuskäytännön valossa 1660-1710

Jokila, Helena (2010) Tahdonvastainen suostumus ja liiallisen luottamuksen hinta : raiskauksen ja muiden seksuaalirikosten oikeudellisen tiedon konstruktio.

Kotanen, Riikka (2013) Näkymättömästä näkökulmaksi : parisuhdeväkivallan uhrit ja oikeudellisen sääntelyn muutos Suomessa

Anttila, Outi (2013) Kohti tosiasiallista tasa-arvoa? : sukupuolisyrynnän kiellot oikeudellisen pluralismin aikana

Kantola, Johanna & Nousiainen, Kevät & Saari, Milja (toim.) (2012) Tasa-arvo toisin nähtynä: oikeuden ja politiikan näkökulmia tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen. Helsinki: Gaudeamus.

Arviointi: Hylätty/1-5. Arviointiin vaikuttavat annettujen tehtävien suorittaminen, aktiivisuus verkkokeskusteluissa sekä kirjallisissa tehtävissä osoitettu perehtyneisyys asiaan. Arviointia suoritetaan myös itsearviointina.

Vastuupettaja: Mirva Lohiniva-Kerkelä

XNTU3518 Korvaavat opinnot,

Esim. Hilma-verkoston kurssit ja kansainväliset opinnot 2-5 op. Vastuuhenkilö: professori.

WSTU1519 Introduction to gender studies 5 ECTS

Aim:

The aim of the course is to familiarize students with the field of feminist studies by offering working knowledge of feminist discussions and concepts, and their relationship to other fields of study.

Content:

The introductions done throughout different concepts of feminist thinking by discussing the ways they link to the current and multidisciplinary materials assigned by the instructor.

Method:

Lectures (15h), exercises and active discussion.

Requirements:

Regular attendance, active participation, required readings and successful completion of the final assignment. The final assignment is a reflective essay/ learning journal.

Reading:

Connell, Raewyn (2009) Gender. Short Introductions, 2nd ed.

Connell, Raewyn (2014) Gender: In World Perspective.

Timing: Autumn semester

Evaluation: Grades 5-1/fail

Lecturer: Heidi Sinevaara-Niskanen

WSTU1515 Gender, Society and the Arctic 5 ECTS

Aim:

After completion of the course the student is able to:

- Describe the connections between questions of gender and society
- Critically reflect current national and/or international debates on the role of gender in society
- Recognize the significance that question of gender have for Arctic societies

Content:

The course offers knowledge on the ways in which questions of gender define societies and contemporary debates around their (unequal) structures. In addition to providing an overview of the intertwined nature of gender and society, the course has a particular focus on questions of gender in Arctic societies.

Methods:

The course includes lectures (10 h) and self-study in a form of writing a final assignment (essay).

Requirements:

Active participation to the lectures and successful completion of the final assignment.

Reading:

1. Ahmed, Sara (2012) On Being Included. Racism and Diversity in Institut. Life.
2. Kappler, Karolin Eva (2009) Living with Paradoxes. Victims of Sexual Violence in Germany and the Conduct of Everyday Life. e-book.
3. Kuhar, Roman & David Paternotte eds. (2017) Anti-gender Campaigns in Europe: Mobilising against equality. TILATTAVA
4. Kuokkanen, Rauna (2019) Restructuring Relations. Indigenous Self-Determination, Governance, and Gender (e-book)

Timing: Spring semester

Lecturer: Heidi Sinevaara-Niskanen

Evaluation: Grades 5-1/fail

WSTU1518 Gendered education 5 ECTS

Aim:

The course offers students perspectives for examining gendered practices in upbringing and formal education, as well as conceptual tool for analysing and interpreting gendered meaning systems in education.

Content:

Concepts of knowledge and equality will be introduced and discussed as background to analyzing gendered learning, teaching and gender structures in education. Gendered structures and practices will be discussed using cases and other materials from pre-school to university level.

Method:

Tutored study group: orientating lecture by tutor, presentations of each student and discussion (15 h)

Requirements:

Regular attendance, active participation, presentation and successful completing of the final assignment. The final assignment is a reflective essay.

Reading:

Queer social movements and outreach work in schools: a global perspective 2020. Francis, Dennis, Kjaran, Jon Ingvar & Lehtonen, Jukka (eds.) (E-book). Further reading will be suggested and provided during the course by tutor.

Timing: Spring semester

Lecturer: Kirsti Lempiäinen

Evaluation: Grades 5-1/fail